

Bpest

Y A R O R S Z Á G

„Nem az a fontos, hogyan valaki nő és mégis...”

Gyors beszélgetés dr. Esther Brunauer meghatalmazott
miniszterrel

(Az U. M. párisi szerkesztőségétől)

Páris, 1946 december 28.

Első konferenciája alatt néha olyan volt az UNESCO-ház hallja, mint a modern humanizmus első arcképesarnoka. De még ebben a társaságban is feltűnt egy kedves, egyszerű eleganciával öltözött hölgy, akiől minden szerénysége és emberi közvetlensége mellett is meg lehetett érezni, hogy fontos, vezető személyiség. A kedves, szerény hölgy dr. Esther Brunauer volt, az Egyesült Államok delegációjának meghatalmazott miniszteri rangban levő tagja. A nevelési ügyek egyik legjobb szakértőjeként vett részt a UNESCO első általános konferenciáján. Minthogy férje magyar, számos kis magánkonferenciát tartottunk vele. Egyszer ezeket mondta:

MRS. BRUNAUER

— **Hogy elégedett vagyok-e** az első UNESCO-konferencia eredménnyel? Természetesen, hiszen elévélte azt, amit kellett: megszervekedett és elindította a munkát. Paraszte, hogy sok volt az ellentét, de ez nem azt bizonyítja, hogy az UNESCO éleiképtelen; a viás azonban termékeny, ha jóakarát fűli.

— **Igen, az asszonyok most már** kezdnek tevékeny részt venni a nemzetközi konferenciákon, de azért én nem hangsúlyoznám annyira, hogy ez vagy az a kiküldött, nő. Minek? A szakismeret hozta ide, akkor végzi jól feladatát, ha már senki sem említi meg külön, hogy ő nő.

*1902-
+1959

- ① *Independent Woman* 1946 ápr. (128)
- ② *Current Biography* 1947 Nov. (8-10)
- (raised) *Curr. Bioet Year Book*, 1947 (71-2)
- ④ *Amef. Assoc. of University Women*, 1946, Spring (162)

- Tudom, hogy sok helyen nem szabad még egyenlő mérékkel mérni, mert az asszonyoknak nem volt még a módjuk a férféhoz hasonló tudás megszerzésére. Ezért szerveztünk több mint 32 újjáépítési ösztöndíjat is, kizárólag a háborúsújtotta országok asszonyai számára. Arra akarjuk tanítani őket, amire pillanatnyilag szükség van, de elcsúsztak minden beskatulyázásnak. Nem szabad megállítani a tehetséges nőt azért, mert nő. Igaz, hogy mire odáig eljut, sok nő éppen azt vesztí el, ami legnagyobb érték benne, az érzékenységet, mert önzőnek és ridegnek kell lennie, ha bírni akarja az iramot. Az asszonyok talán azért vannak inkább embertelenne a karrier nyomása alatt, mint a férfiak, mert ők sokkal több keresztúton állnak, többet kell eldönteniük és, ha választani kell sorsdönő dolgokban, abba könnyen beleegorbul a jellem.

— Hogy én nem választottam?

Istenem... és tekintete az asztalkán mosolygó két kislányfej képére csik... ezt azért lehetett, mert az anyósom velünk van és mert, ha ninosen háború, öt napot dolgozunk hetenként, délután nem igen. Nem, abból sosem lett baj, hogy két dudás van egy csárdában, nagyon megértjük egymást az urammal. Kitűnő ember. Feladta kutatómunkáját a háború miatt, most is a tengerészet külfelékében van. Tudja, hogy magyar? Nohát akkor nem új, ha azt mondom, hogy bátor ember, mint a magyarok általában.

Mosolyog. Mikor az urától kezdve hangja bensőségessé válik és a közszerepléshez szokott nő jellege mintegy lehull róla. Azt sikerült. Olyan karriert eszelt, amilyen kevés nő érhet el és fiatal még, feleség és anya ugyanakkor. Hosszú éveken át volt az Egyesült Államok nők világszövetségének titkára és ebben a minőségben végigutazta Amerikát és Európát majd minden országot, előadásokon és írásokon ke-

resztül munkálván a nemzetközi megértés nagy feladatán, ami most kezdő első látható gyümölcseit éri elni.

— Nehéz

képen jutottam el éppen a külpolitikához. Nálunk a politika családi örökség volt, anyám vezette a kaliforniai szüffrazsett mozgalmat, 5 volt Woodrow Wilson egyik fokortestese ugyanott. San-Franciscóban születtem, tudja, abban a városban, ahol a hegyek lenyúlnak a tengerre, szabadsága a szemnek csak a nyúl tenger felé. Ötvestendő lehettem, mikor egyszer megkérdtem anyámat, van-e a hegyeken túl is Kalifornia? Van. És még nagyon sok minden más is van a hegyeken túl felelte. Családom tag, nemzetközi látóhatára tágitotta az enyémet is, de azért egyetemi tanulmányaim közepé felé jártam már, mikor lemondtam arról, hogy ügyvéd legyek és a történelem felé fordultam. Jogi tanulmányaim azért jó alaphat bizonyultak akkor is, mikor közép-európai történelemből doktoráltam. Évtizedig voltam aztán az Egyesült Államok női nemzetközi szövetségének titkára és ezalatt szerzett tapasztalataim alapján kerültem 1944-ben a State Departmentbe, ahol akkoriban kezdték a sanfranciscói konferencia szakértő személyzetet rekrutálni. Megjártam Dunbarton Oaks-ot és San-Franciscót, tagja voltam annak a csoportnak, amely az Egyesült Államoknak az Egyesült Nemzetek alá terjesztendő tervzetét szerkesztette.

— Dehogyan vagyok én jellemben

Isten őrizz, ha ilyen hallok, hirtelen elfog az alázat, hogyan fogok mindennek eleget tenni, ha ilyen sokat várnak tőlem. Nem kell azért többre becsülni, mert „nő létemre” elértem valamit. Igaz, hogy nők ritkábban válnak elragasztódott doktrinerekké, de hát az nem esoda. Aki valaha foglalkozott egy értelmes kisgyerekekkel, tudja, hogy az egyebet sem csinál, mint hogy felborítja az ember gondosan felépített elméleteit. Ebből a szempontból tehát jogosult a „nő létemre”. Előnnel indulok. Neveltem gyereket.

— Csodálkozok, hogy ennyire felkészültünk a nemzetközi kérdésekre az izolacionista Amerikában? Nálunk már évtizedek óta készültek ezekre a feladatokra egy szűk szakértő-csoport. Úgy vorodótt össze, azokból az emberekből, akik a népszövetségi kísérlettel kapcsolatban az oszthatatlan világ felé vezető utat meglátták. A szélesebb értelemben vett Amerikának a háború szörnyű esapása kellett ahhoz, hogy ugyanezt meglássa.

— Most, hogy alkalmas volt

láttni a sokat szenvedett országok ifjúságának egyes képviselőit, az az érzésem, hogy itt is alakul egy szűk csoport, mondhatnám, egy mag, amely lát és amelynek az az ereje, hogy mindazt túlélte, amibe bepusztulhatott volna. Ezek a fiatalok határtalan bizalommal töltöttek el engem a jövőt illetően. En most nem a konferenciák kiküldöttjeire gondolok, nem a politikai munkásokon lovacgoló, kedves, lelkes fiatalokra, hanem azokra, akik az ismerettség sötétjében harcolják magányos harcukat, akik megkeményedtek, de nem lettek érzéketlenekké. Sokan vannak ilyenek és kívánnám, hogy mostanában lenne úgy megismerkedni Európa ifjúságával, mint az amerikai nőkkel a szövetségnél előtölteni évek alatt. A munka, amit elkezdünk és amit velük akarunk folytatni, nem könnyű, de kell, hogy sikerüljön, mert ez az egyetlen életben maradási módja a világnak...

SZABÓ GABRIELLA